

GOFFRIDI VINDOCINENSIS ABBATIS

CHARTA PRO FONTE EBRALDI

(PAVILLON, *Vis de Robert d'Arbrissel*, pag. 609.)

Notum facimus tam futuris quam presentibus A quod dominus Goffridus, Vindocinensis abbas, ante omnes et super omnes alios abbates, hujus loci qui Fons Ebraldi dicitur familiaritatem habet et beneficium; et cum ipse obierit per singulos annos ejus solemniter celebrabimus anniversarium. De fratribus autem Vindocinensis monasterii de quibus breve habuerimus, tantum faciemus, quantum pro nobismetipsis. Ipse vero dominus abbas partem telonei quam apud Sanctum Florentium veterem habebat

de sale nostro dominico, capitulo suo annuente, nobis donavit, et in perpetuum concessit.

Facta sunt autem hæc in capitulo. Fontis Ebraldi presentibus D. Goffrido abbate Vindocinensi et domno Roberto de Arbrissello, magistro nostro, annuentibus sororibus cunctis, an. 1114 Incarnation. Dom., indictione vi.

Concessio autem hujus telonei facta est in capitulo Vindocinensi vi Non. Augusti.

DIVERSORUM DONATIONES PIÆ

ABBATIÆ FONTIS EBRALDI SUB REGIMINE B. ROBERTI DE ARBRISSELLO FACTÆ

I.

Concessio Sibillæ S. Crucis abbatissæ facta abbatia Fontis Ebraldi.

[PAVILLON, *Vis de Robert d'Arbrissel*, p. 593.]

Ego Sibilla, S. Crucis abbatissa, volo tam futurorum quam presentium scripto tradere placitum, quod cum domno Roberto et sororibus de Fonte Ebraudi per manum et petitionem Hersendis quæ est prior illius loci, et religiosa est mulier, firmavimus. In quadam itaque terræ nostræ silvula, quam vulgari nomine Born appellant, et loco illi affinis in parochia de Cuseio esse dignoscitur, concedimus eis omnium reddituum medietatem unam, et aliam medietatem ecclesiæ S. Crucis, cujus juris est, integre et per omnia retineant, etc. Hoc donum, et conventionem quam de hujus silvæ particula quam quomodo excolet propter divinæ pietatis timorem et domni Roberti ecclesiæ nostræ amici dilectionem fecimus, etc.

Data in capitulo S. Crucis, anno 1104 ab Incarnatione Domini.

II.

Charta donationis loci de Cadunio domno Roberto de Arbrissello.

[DE LA MAINFERME, *Clypeus Font. Ebrald.*, tom. I, p. 149, ex tabulario abbatia de Cadunio.]

Dum venerabilis Robertus de Arbrissello Petragoricæ partes advenisset, et capitulum Sancti Frontonis intrasset, ibique canonicos ejusdem sancta prædicatice reficeret, rogaverunt eum eidem canonici,

B ut ad sustentationem sanctimonialium in ecclesia Fontis Ebraldi omnipotenti Domino servientium, unum de locis S. Frontonis dignaretur accipere, et ad victum sanctarum feminarum ædificare: qui precibus eorum quandoque devictus, unum de minoribus locis eorum, et eo tempore jam pene desertum accepit: et ad honorem S. Frontonis et ad recognitionem hujus nostræ donationis unam libram incensi quæ in ejus festivitate reddatur, ibi imposuit. Itaque ego Guillelmus Petragoricensis Ecclesiæ episcopus, et canonicorum S. Frontonis abbas, et eidem canonici, hunc locum qui dicitur in silva Cadunii Salvitas, domno Roberto et sanctimonialibus Fontis Ebraldi dedimus mansurum, et omnia quæ ibi possidebamus: et nostris propriis manibus subscripsimus, et ad confirmationem hujus donationis hanc chartulam sigillavimus.

Testibus Helia præcentore de Cassey, Bernardo sacrista de Pairac, Itherio archidiacono de Solis, et aliis quam pluribus.

III.

Charta donationis de terra de Podia.

[COSNIER, *Ezard. Font. Ebral.*, p. 216, ex chartulario Fontis Ebraldi, charta 686, fol. 168 b, et 169.]

Nos Petronilla de Montoranto, Paganus de Vallibus, Theobaudus Forescherius, Belotus de Claris Vallibus, Joannes de Tuscha, donamus et in perpetuum concedimus domno Roberto homini religiosissimo, et piissimæ Fontis Ebraldi monachorum con-

gregati. terram scilicet de Podia, avia Carbonaria A usque ad Boscum Roberti, cum prato de fonte de Voigi, cum decimis et lucrariis et omnibus redditionibus, sine consuetudine possidendam. Præter illud vero donum in augmentum hoc eis donavimus, Boscum scilicet, ad omnia eorum suorumque necessaria, et omnem præcursum animalium et pasnagium porcorum illorum, ex quo aliis porcis vetitum esset. Ego vero Elias de Tellio simul et Boamundus filius meus, quidquid in suprascripto elemosynæ istius dono habebamus similiter donamus et perenniter eis concedimus. Nos utique Gaufrerus de Cha'uiniao et filii mei Bocurtus, Hector, Gaufrerus, Pagani, et Longus frater episcopi †, quidquid in terra et pasnagio habebimus similiter donamus, et eis concedimus. Isti autem hæc audierunt et viderunt, Petrus Pictaviensis episcopus, magister Robertus, Longus de Turri, Joannes Oliverius, Arraudus Boschet, Aamerus de Gastina, Joannes Vilanus, Benedictus de Bernezaico.

IV.

Fulconis Andegavensis comitis donum de Pratis in Gaina.

[COSNIER, *ibid.*, p. 201, ex Fontebrauldensi chartulario, charta 348.]

Ego Fulco Andegavensis comes, pro salute animæ meæ et parentum meorum, omnia prata quæ habeo in Gaina, concedentibus filiis meis Gaufrido et Fulcone, dono et concedo Deo, et beatæ Mariæ, et sanctimonialibus Fontis Ebraudi in manu domni Roberti de Arbrissello. Hujus doni sunt testes Hugo Rigardi, Gauterius de Poniaco.

Acta, Philippo Francorum rege, Guillelmo Aquitanorum duce, Petro Pictavorum pontifice.

Charta ejusdem pro Fonte Ebraldensi monasterio.

[J. DE LA MAINFERME, *Clypeus Fontis Ebraldi*, II, 200.]

Ego Fulco Andegavensium comes, pro salute animæ meæ et parentum meorum, omnia prata quæ habeo in Gaina concedentibus filiis meis Gaufrido et Fulcone, dono et concedo Deo, et beatæ Mariæ, et sanctimonialibus Fontis Ebraudi in manu domni Roberti de Arbrissello. Hujus doni sunt testes Hugo Rigardi, Gauterius de Poniaco.

Acta, Philippo Francorum rege, Guillelmo Aquitanorum duce, Petro Pictavorum pontifice.

VI.

Donum Fulconis junioris de Ponte Sagei.

(*Ibid.*, p. 209.)

Faciendum est nobis quod monet illud evangelicum præceptum: *Facite vobis amicos de mammona iniquitatis; ut cum defeceritis recipiant vos in æterna tabernacula.* Hac igitur, ego Fulco comes Andegavensium junior, auctoritate communitus, ad elemosynam ancillis Dei indigentibus faciendam pro salute animæ meæ parentumque meorum remedio, de facultatibus meis Pontem scilicet Sagei (*Pont-de-Cé*) et vigeriam ejusdem pontis, surtum atque san-

PATROL. CLXII.

guinem totum ad integrum sanctimonialibus de Fonte Ebraudi concedo. Dono itaque illis solidum atque quietum cum omnibus expleturis, quas ipsi antecessores mei habuerunt, et cum illis quæ in aqua vel extra aquam ex hereditario jure mihi videntur habere, cum omni utilitate scilicet vel commoditate, quæ jam mihi apparet, vel emelioranda præsumat. Hujus autem elemosynæ meæ donationem concessit Aremburgis comitissa uxor mea, ex cujus dote erat, atque Gofredus puerulus filius meus, et investimus dominam Petronillam abbatissam cum cultro nigri manubrii. Concessi eis insuper boscum meum ac necessitatem pontis. Adfuerunt isti testes: Lisiardus de Sabilleio, Hubertus de Campaniis, Florus frater comitis, Papabovem de Reilgio, Guillelmus de Molendinis, Barbotinus de Ramoforti, Gofredus frater ejus, Archardus de Escharbot. De canonicis Sancti Laudi, Radulphus de Sancto Hilario, Gofredus Caiphaz, Odo de Sancto Florentio. Regnante Ludovico rege Francorum, Fulcone comite Andegavorum, Raginaudo Andegavensium episcopo.

VII.

Donum ejusdem de molendinis et pratis ad Compignas.

(*Ibid.*, p. 208.)

Ego Fulco junior Andegavensis comes, Fulconis comitis filius, causa orationum apud Fontem Evraldi veniens, pro animæ meæ et parentum meorum remedio, dono et in perpetuum concedo habendum Deo, et beatæ Mariæ et sanctimonialibus Fontis Evraldi in manu domni Roberti de Arbrissello molendinum et prata omnia quæ sunt apud Compignas in nemore Monnesio, et aquam Vigennæ quam habeo apud Salmurum, ad exclusam et molendina faciendam. Videntibus et præsentibus istis: Bertreia matre mea, Petro Pictaviensi episcopo, Rainerio Capicerio, Petro Castelli Eiraldi, Petro de Sancto Saturnino, et de militibus Galvanio de Chamilliao, Griseia de Montorello, et Gaufrido de Doato filio ejus, Borello de Salmuro.

Acta, regnante Ludovico Francorum rege, Rainaldo Andegavensi præsule.

VIII.

Donum ejusdem de xx jullis pratorum in Verone.

(*Ibid.*, p. 206.)

Lectio sacri eloquii curam animarum nostrarum habere sub voce modula dulciter nos invitat dicens: *Vigilate, quia nescitis quando veniet Dominus.* Cujus sacræ exhortationis dilectione animatus et auctoritate fretus, ego Fulco Andegavensium comes, Fulconis comitis filius, ardenti desiderio mea magna facinora desiderans relaxari, usque Fontem Ebraldi magna cordis compunctione orationis gratia Deo adjuvante perveni. Qui ergo qualiscunque sim, Deum Dominum indesinenti studio suppliciter deprecans, et sanctimonialium ejusdem Ecclesiæ multas multarum necessitates ibidem Deo humilitatis

devotione famulantium considerans, ad earum ditationem unam particulam donare invigilavi, ut antea tantum judicem mei peccatoris oratio dignetur exaudiri. Quam domno Roberto de Arbrissello, homini scilicet religiosissimo, cujus admirabilis doctrina verbo sanctæ prædicationis, et tonitruo sanctæ exhortationis per totam Ecclesiam et sua fulget eloquentia, in Christi nomine nominavi et in ævum illis cum omni integritate donavi, videlicet viginti julla pratorum, quæ in pascuis de Verone mihi videntur habere. Ad hujus rei donationem, elemosynæ patris mei concessionem illis sanctimonialibus sæpe dictis confirmavi, scilicet boscum Rotardi, quem pater meus Fulco pro peccatis suis donaverat, et frater meus Gaufridus Martelli concesserat. Necnon etiam terram illam, quæ circa boscum supra dictum fuerat. Donum hoc datum est in istorum virorum audientia, Bertradis reginæ, Hugonis de Gilcio, Borelli de Salmuro, Gaufridi Maumonii, religiosi, Fulcodii magistri capellani, Caradocci.

IX.

Donum ejusdem de pratis in Gaina.

(*Ibid.*, p. 208.)

Opera misericordiæ salutare nobis est seminare, ut in tempore messis fructum laboris nostri mereamur, juxta illud propheticum: *Venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos.* Fulco junior Andegavensium comes pro salute animæ meæ et parentum meorum remedio, Deo et domno Roberto de Arbrissello et Ecclesiæ Fontis Ebraldi sanctimonialibus dono prata mea, quæ de monachis de Carrophio ad census habebam, in Gaina habenda omni tempore, et solute possidenda, et in perpetuum concedo sub istorum virorum testimonio, Gaufridi de Claris Vallibus, Pagani fratris ejus, Ugonis Rigaudi, Drogonis Fetardi, Aimerici Flocelli.

X.

Donum ejusdem de Medietariis et pratis ejusdem de Borena.

(*Ibid.*, p. 205.)

Ex nonnullis Scripturarum testimoniis habemus, ut peccata nostra elemosynis redimamus. Hujus sacræ auctoritatis commonitionem saluberrimam audiens, ego Fulco junior Andegavensium comes, Fulconis comitis filius, cogitavi quidpiam misericordiæ pauperibus Dei impendere. Dono equidem Deo omnipotenti et domno Roberto de Arbrissello magnæ honestatis viro et religiosissimo, et sanctimonialibus sibi suppositis apud Fontem Evraudi, in Ecclesia B. Mariæ semper Virginis feminis de luxu sæculi ad monasticæ religionis observantiam revocatis, omnes medietarias de Borena et omnia prata, quæ Gaufridus Martellus senior comes Andegavensius meus antecessor antiquitus habuit, tenuit et possedit: ut spatium veræ penitentiae divina Dei omnipotentis clementia mihi conferat, et locum refrigerii antecessoribus meis concedat. Hæc concessio sub præsentibus istis facta est: Aba de Bribleio, Bo-

rello de Salmuro, Radulpho de Greio. Regnante Francorum rege Ludovico, Radulpho Turonum archiepiscopo, Raginaudo Andegavensium episcopo.

XI.

Donum ejusdem de terra Francorum.

(*Ibid.*, p. 206.)

Ego Fulco comes junior Andegavensium comes, nimis mole peccaminum aggravatus, notum facio omnibus quod Deo, et domno Roberto de Arbrissello, et feminis sub monastica disciplina loco qui Fons Ebraldi vulgariter appellatur in Christi nomine sibi suppositis, pro salute animæ meæ, parentumque meorum remedio, terram Francorum, quæ Barba Nova vocatur, ad explendas earum necessitates, et ad usus proprios solidam et quietam dono ac perpetuo jure possidendam concedo, concedente uxore mea Aremburga comitissa apud civitatem Turonis. (Invitatu comitis in hanc urbem Robertus se contulerat.) Videntibus et audientibus Odone decano Sancti Martini, Ernulpho de Monte Gomerico, Raginaudo de Salmoncai, Petro Locha.

XII.

Donum ejusdem de terra de Brullio.

(*Ibid.*, p. 203.)

Apostolus Paulus ait: *Si linguis hominum loquar et angelorum, charitatem autem non habeam, nihil sum.* Hujus igitur tantæ charitatis auctoritate ego Fulco comes cognominatus junior, Fulconis comitis filius, magis cælestia quam terrena desiderans, et videns posse nullum evadere amarissimæ gustum mortis ad horam, Deo et domno Roberto de Arbrissello magnæ religionis et honestatis viro clarissimo et feminis in Christi nomine sibi suppositis, locum sanctæ et monasticæ congregationis colentibus, qui Fons Ebraldi vulgari nomine appellatur Deo Domino devotissime ibidem militantibus, pro animæ meæ parentumque meorum remedio, terram meam de Brullio, quæ ad pontem Chinonis esse videtur, et omnes meas illius terræ expleturas, et prata, et census, ad prædictarum sanctimonialium seminarum necessitates explendas ita integerrime sicut mihi videntur habere, dono et in perpetuum concedo, libere, quiete, sine omni calumnia habenda et possidenda: et etiam omnes costumæ meas, quæ de cunctis casamentis exire mihi videntur.... Hujus rei testes existunt Philippus frater meus, Borellus de Salmuro, Petrus de Campo Caprario, Paganus de Petrofonte, Godefredus Lesgans, Effredus miles reginæ (Bertradæ), Richardus pedagogus Philippi fratris comitis Andegavensium, Gosbertus de Mortou, Horsendis priorissa et Petronilla.

Acta charta, regnante Ludovico Francorum rege, Radulpho Turonensi archiepiscopo existente

XIII.

Donum ejusdem de molendinis ad Chinonem.

(*Ibid.*, p. 205.)

Quisquis ad cælestia toto mentis anhelat intuitu, de terrena substantia tribuere pauperibus, et ecclesiis opportuna stipendia debet, prout ei sua facultas sub-

ministrat. Scriptum enim est, quia *charitas operit A multitudinem peccatorum*. Hujus igitur divinæ auctoritatis attestazione commotus ego Fulco junior Andegavensium comes, Fulconis comitis filius, ob medelam peccatorum meorum ac remissionem parentumque meorum dono Deo et domino Roberto de Arbrissello, et monachabus in Christi nomine sibi suppositis, in ecclesia B. Mariæ Fontis Ebraudi congregatis, duo molendina ad Chinonem, et exclusam, ubi molendina existunt, soluta ac quieta in omni posteritate possidenda. Sub istis testibus: Bertrade regina matre mea, Philippo fratre meo, Gosherto de Mortuno, Roberto Purello, cui præcepi eisdem tradere molendina Amaurico de Monteforti. De sororibus, Arsendi priorissa atque Petronilla.

XIII bis.

Concordia inter congregationem Fontis Ebraudi et Radulphum Ivonis filium a Fulcone juniore Andegav. comite constituta.

(*Ibid.*, p. 212.)

Ut posteritas omnis agnoscat, ego Fulco comes, Fulconis comitis filius, scripto statui adnotari illam discordiam, quæ erat inter congregationem Fontis Ebraudi, et Radulphum, Ivonis filium, et generum ejus Gaufridum, me omnino definiisse. Cujus causa discordiæ hæc erat: Guillelmus de Monte Sorello, et uxor ejus Hersendis ab Ivone Sancti Martini canonico et capicerio omnem possessionem, quam in villa Sancti Martini Condatensis possidebat, emerunt, et Stephano filio suo eam dederunt. Et sicut ipsi eam possederant, ita Stephanus eorum filius eam annis pluribus quiete possedit. Denique Guillelmo mortuo, uxor ejus Hersendis, apud Fontem Ebraudi religionis habitum accepit. Pro cujus anima filius ejus Stephanus præfatam possessionem, quam ei et pater suus et mater dimiserant, Deo et B. Mariæ, et sanctimonialibus ibidem Deo servientibus donavit, et fratri suo primogenito Gauterio concedere fecit. Verum Radulphus et Gaufridus supradicti hanc donationem calumniati sunt. Ego vero Fulco comes nolens causam istam diutius prolongari, cum prædictis calumniatoribus talem concordiam feci, quod eis manu mea suam calumniam cum cultello nigri manubrii dimiserunt: et cum eodem cultello donavi et concessi Deo, et Beatæ Mariæ, et sanctimonialibus Fontis Ebraudi in manu domini D Roberti de Arbrissello pro animæ meæ et parentum meorum remedio supra dictam possessionem, videlicet domos, vineas, terram, ipsis calumniatoribus præsentibus et concedentibus jure perpetuo possidendum. Hujus autem rei testes sunt Robertus de Bloio, Amalricus de Monte Forti, Borellus de Salmuro, Aimericus de Averio, Raginaldus de Salmunciaco, Stephanus de Monte Sorello. Hæc charta facta est regnante Ludovico Francorum rege, Radulpho Turoneusium archiepiscopo.

XIV.

Omnium confirmatio donorum ab Aremburge, Fulconis junioris uxore.

(*Ibid.*, p. 214.)

Universis sanctæ catholicæ Ecclesiæ religiosis fidelibus præsentis paginæ audientia sanum præbeat intellectum de his omnibus, quæ insigni sanctimonialium congregationi de Fonte Ebraudi me Arcmburgem Andegavensem comitissam viderint affirmasse atque concessisse. Venerabilis scilicet vir meus Fulco Andegavensium comes, Fulconis comitis filius, de facultatibus suisque propriis rebus Robertum de Arbrissello magnæ religionis virum, verbi evangelicæ prædicationis sagaciter dispensatorem, ad ædificandam ecclesiam, quam ipse ad honorem Dei, et gloriosæ Virginis Mariæ in loco quæ Fons Ebraudi vulgariter appellatur, instruebat; et ad usum sanctæ congregationis ejusdem loci sanctimonialium, divina disponente elementia, diutè largiter invigilavit. Omnia vero bona quæ prædicto Roberto feminisque sibi suppositis a supradicto meo viro comite charitative data sunt aut concessa apud Fontem Ebraudi, meæ omnimode concessionis munitione integre confirmavi, sub testimonio Gaufridi de Ramoforti, Reginaudi, Franbauudi, Gireii de Escharboto, Ugonis de Haia, Odonis de Doëio, Boterii, filii Engilbaudi, Boterii de Cenomagnis, Matthæi de Monsterolo, Beatricis magistræ comitis sæ Andegavensis, Riveriæ uxoris Ugonis de Doëio, regnante Ludovico Francorum rege, Fulcone Andegavensium comite, Radulpho Turonum archiepiscopo.

XV.

Fulconis Foterelli donum de domo sua.

(*Ibid.*, p. 216.)

Ego Robertus de Arbrissello mandavi litteris tradi donum quod donavit de domo sua et de supellectilibus quæ ad domum pertinent, Domino Deo et ecclesiæ Sanctæ Mariæ atque sanctimonialibus Fontis Ebraudi, pro Dei amore et mei Fulco Foterellus. Donavit itaque Fulco Foterellus Deo, et Sanctæ Mariæ et sanctimonialibus domum suam cum omnibus appendiciis, precitus et admonitione Fulconis junioris Andegavensium comitis, et matris suæ Bertradi reginæ, et Eramburgis uxoris comitis, in manu mea. Hoc viderunt et audierunt Aimericus de Faia, Arduinus de Sancto Medardo, Segebrandus, Conestabulus, Carbonellus de Sancto Michaele. Actum est istud in ipsius domo Fulconis in Castro Laudunensi, Philippo in Francia regnante, Fulcone Andegavensium comite; Petro bonæ memoriæ Pictavensium episcopo, Raginaudo de Martigniaco Andegavensium episcopo.

XVI.

Berlaii de Munsteriolo donum de terra de Bornio.

(*COSNIER, Ezord. Font. Ebrauld.*, p. 110.)

Ego Berlaius de Munsteriolo et Hugo, filius Gregorii, damus ecclesiæ Fontis Ebraudi terram de Bornio quæ sic terminatur: ex uno latere est terra

Guidonis filii Osmundi, ex alio Boscum Milonis de Tuille, et ex altera parte clausum ipsius Berlaii, atque ex alia terra S. Radegundis, ex altera parte est ulmus de Maistre. Concedo et ego Berlaius ipsi ecclesie vineas intra deserta sitas, et vineas quæ erant de feodo meo, quas ipsi homines qui eas habebant dederunt præfatæ ecclesie, retenta tamen vinarii consuetudine; hæc dona fecimus, concedentibus uxoribus et filiis nostris.

XVII.

Charta prioratus de Ursano Fontis Ebraldi.

(PAVILLON, *Vie de Robert d'Arbrissel*, p. 557.)

Notum fieri volumus quod Bituricensis patriæ barones Radulphus videlicet Dolensis, Gaufridus Exoldun. Joannes Lineriensis, Elias Uriacens., Umbaldus de Sancta Severa, pro redemptione animarum suarum dederunt Deo et B. Mariæ semper Virgini et sanctimonialibus feminis sub regulari disciplina in loco qui dicitur Ursan Deo servientibus quod nunquam aliquas consuetudines quæ vulgo pedagiū vel teloneum, seu venditiones appellantur de earum pecuniis sive rebus ipsi vel eorum clientes acciperent. Hæc autem donatio atque concessio facta est in præsentia D. Roberti de Arbrissello sub cuius regimine locus ipse tenebatur, in manu venerabilis viri Leodegarii Bituricensis archiepiscopi in cuius diocesi prædictus locus consistit. Ut autem hæc donatio atque concessio firma et illibata omni tempore permaneat, statuerunt prædicti barones, consilio et assensu jam dicti archiepiscopi, ut ei quis de eorum, quod absit! successoribus, hoc donum violare, vel aliquo modo inquietare præsumeret, propriis privatus possessionibus, tandiu anathematis sententia coerceretur, quoadusque huic donationi assentiret. His itaque peractis sæpèdictus archiepiscopus et D. Robertus et alii reliqui fratres, qui ibidem aderant, prætaxatis baronibus eorumque successoribus, illius sancti loci fraternitatem et omnium beneficiorum suorum participationem, ex parte Dei omnipotentis et S. Mariæ semper Virginis concesserunt, etc.

Acta sunt anno Domini 1113.

Ego Leodegarius Bitur. archiep. consilio clericorum nostrorum et aliorum, absolve et immunem constituo a synodis et pactis ecclesiam de Maisons in cuius parochia locus Ursani situs est. Præsentibus suprataxatis baronibus.

XVIII.

Multiplex Grimaudi de Montibus donum.

(DE LA MAINFERME, *Clypeus Font. Ebrald.*, II, p. 39.)

Ego Grimaudus de Montibus, et fratres mei Pipinus, Rainaldus, Berengarius, Gofridus, notum fieri volumus, calumniam quam faciebamus de exclusa terra in Gaina sanctimonialibus Fontis Ebraldi per manum Petri Pictaviensis episcopi ad concordiam convertisse. Nos itaque dicebamus partem exclusæ in terra nostra factam fuisse sine concessione nostra: Hersendi priorissa Fontis Ebraldi contra-

A dicente ecclesiam Fontis Ebraldi nobis videntibus septem annos quiete tenuisse illam, et XII denarios de censu nobis annuatim pro exclusa reddidisse. Nos itaque timentes animæ nostræ periculum, et calumniam quam faciebamus de exclusa dimittimus, et insuper Deo, et beatæ Mariæ, et sanctimonialibus Fontis Ebraldi exclusam, et ex utraque parte exclusæ terram arabilem, et prata, mareschia damus et concedimus in manu Roberti de Arbrissello, etc. Præsentibus ipso Petro episcopo qui condonavit nobis injuriam suam pro hac concordia, Rainerio capicerio, Buccardo de Derceio, Garnerio de Gaina.

Acta, Ludovico Francorum rege, Guillelmo Aquitanorum duce, Petro Pictaviensi pontifice.

XIX.

Charta donationis de valle Fontis Ebraldi ab Adelaide.

(COSNIER, *Exord. Font. Ebraldi.*, p. 110.)

Ego Adelaïdis cognomento Riveria, filia Widonis Osmundi filii, notum fieri volo omnibus, quod cum concessione matris meæ Aremburgis dono domno Roberto de Arbrissello et conventui mulierum religiosarum, quas pro Deo congregavit, vallem Fontis Ebraldi ad ædificandam ecclesiam in honorem beatæ semper Virginis Mariæ. Hæc vallis data sic terminatur: Ex uno latere est terra Berlaii, et ex alio via publica usque ad secundum molendinum ipsius vallis, etc. Hoc fecimus consilio et concessione dominorum terræ, scilicet Gaufridi Maumonii, et Gisleberti de Lausduno, sub audientia et testimonio proborum virorum, scilicet Gauterii de Montesorelli, Aimerici de Bernezay, Ivonis de Sessiniaco.

XX.

Charta Adelaïdis filię Guidonis de donatione vallis Fontis Euvraldi.

(*Ibid.*, p. 110.)

Ego Adelaïdis cognomento Riveria, filia Widonis Osmundi filii, notum fieri volo omnibus quod dono domno Roberto de Arbrissello, et conventui mulierum religiosarum quas aggregavit, vallem Fontis Euvraldi, ad ædificandam ecclesiam in honore beatæ semper Virginis Mariæ. Hæc vallis data sic terminatur: Ex uno latere est terra Berlaii, et ex alio via publica usque ad secundum molendinum ipsius vallis. Huic ecclesie damus terram quatuor bobus excolendam duobus temporibus, et duos junctos terræ ante domum hospitariam. Hoc fecimus consilio et concessione dominorum terræ, scilicet Gaufridi Maumonii, et Gisleberti de Lausduno, sub audientia et testimonio proborum virorum, scilicet Gauterii de Montesorelli, Aimerici de Bernezay, Ugonis, filii Gregorii, Iveti de Sessiniaco.

XXI.

Petri de Gsnachia donum de landa de Belloquerca.

(*Ibid.*, p. 217.)

Quid, quid respectu pietatis agitur, et hic et in futuro auctorem suum adjuvat, dicente enim Apostolo: *Unusquisque prout laborabit fructus sui laborabit*

accipiet; hujus igitur retributionis auctoritate securus, ego Petrus de Gasnachia consilio simul et admonitione domini mei Petri Pictaviensis episcopi, disposui ecclesiam fundare in loco qui dicitur landa de Belloquercu, eamque de meis rebus dotare. Secutus itaque consilium mei episcopi, ut devotionis meæ affectus devotiorem haberet effectum, illum prædictum locum donò et concedo Deo et B. Mariæ et sanctimonialibus Fontis Ebraldi in manus domni Roberti de Arbrissello; cujus prædicatione simul et exemplo bonæ vitæ, ecclesia illa fundata sub sanctæ conversationis habitu soli Deo militat; huic siquidem ecclesiæ landa de Belloquercu fundatæ in honore beatæ Mariæ semper Virginis, et S. Joannis evangelistæ dono, et in perpetuum habendum concedo terram, nimis de landa et decimam furnorum de Belveherio, et decimam molendinorum Nigri Monasterii quæ Chalo avunculus meus fecit, et clausum vinearum matris meæ, et marescum G. et pelles domorum Nigri Monasterii, excepto hoc quod si quis venator militum habere voluerit, de palari reddet XII denarios et de dama VI.

XXII

Leonii de Longiaco donum æ Calido Furnerio in diœcesi Turonensi.

(*Ibid.*, p. 218.)

Dominus Leonius ignem timens gehennalem, locum illum qui Calidus Furnerius vocatur cum terra (sicut ipse metaverat cum Stephano Forestario suo et Gauterio Troissello) donavit Deo et magistro Roberto bonæ memoriæ viro ad ecclesiam construendam, et congregationem ibi ponendam. Donum concesserunt uxor Leonii Barbota, in præsentia domni Roberti, discipulorumque ejus Fulconis de Coceio, Ruvallonis, Rogii, Danielis, Judicaelis, Petri, Burchardi, et aliorum fratrum. Hoc donum concessit Drogonus frater Leonii antequam iret Jerusalem; donum etiam concessit Guido filius Drogonis Deo et domino Roberto de Arbrissello ante fores S. Martini Turonensis, etc.

XXIII.

Sophiæ Rainfredis filiæ Petri Achardi donum de Ripis et de aliis locis diœcesis Turonensis.

(*Ibid.*, p. 219.)

Ego Sophia Rainfredis filia Petri Achardi habitum religionis monacharum accipere cupiens, domno Roberto et monialibus Fontis Ebraldi ibi sub regulari disciplina congregatis, me primam et alodium meum de Polineio dono et in æternum concedo; dono etiam terram eis ad Achaicum duobus bobus, duabus sationibus excolendam, et ad vineas ibi ædificandas quantum voluerint; verum etiam ad hortos, ad ecclesiam, ad domos, ad claustra, et ad virgulta terram ibi quæ suffecerit, ædificanda, concedo; Boscum ad omnes necessitates earum et exclusam dimidiam loco qui vulgariter Riva vocatur, concedo. Assensit Aimericus vicecomes de Castro Evraudi in cujus feodo erat; concedente Arraudo, Achardi filio, Petronilla filia sua, Gauterio, filio Petronillæ.

Acta, Ludovico Francorum rege, Guillelmo Aquitanorum duce, Petro Pictaviensi episcopo.

XXIV.

Charta Rainaldi de Salmanche de donatione, loci Ralarii (Rolay).

(*Ibid.*, p. 221.)

Rainaldus de Salmanche, et Juliana mater ejus filia Gautridi, filii Meynardi, dederunt in manu magistri Roberti pro remedio peccatorum suorum, in elemosynam quæcunque habebant citra vadum de Raalio præter pratium, ecclesiæ Sanctæ Mariæ Fontis Ebraldi solute et libere in perpetuum possidenda; et Aimericus Ruffus totum feodum Petri de Berria fratris sui defuncti præfatæ dedit ecclesiæ pro anima ejus, tradens filiam ejusdem in consortium sanctimonialium Fontis Ebraldi sacro velandam velamine: cujus feodi servitium jam dictus Rainaldus capellam de Raalio dedicaria a domino Petro Pictaviensi episcopo, et postea cœmeterium benedicti a Willelmo Alcelni ejusdem urbis antistite. Ipseque Rainaldus ibi portavit humeris aquam benedictam in dolio

Et cum Cœnomanis in articulo mortis positus esset, Essarta quæ dederat ad rumpendum supradictæ ecclesiæ contulit in propriam possessionem: et mandavit per armigeros suos Joannem et Gaufridum filium Gaufridi Chenfrit, Corindæ uxori suæ, et Rainaldo filio suo, atque Gaufrido fratri suo, ut donum istud concederent, et auferent; quod ita gratanter fecerunt, dederuntque quicquid habebat a capo de Salis, usque in fossam de la Garda, et usque in filum aquæ. Concessit hoc Corinda uxor ejus, Rainaldus, et Radulphus filii eorum, et Juliana filia antequam desponsata esset, et Gaufridus patruus eorum. Testes primi doni domina Hersendis ecclesiæ Fontis Ebraldi fundatrix, domina Petronilla ejusdem loci postmodum Dei gratia omnium electione, mater effecta.

XXV.

Gauterii de Clichone donum de molendino de Ponzaio.

(*Ibid.*, p. 238.)

Ego Gauterius de Clichone, et Seria uxor mea filiam nostram Robergam omnipotenti Deo et Domino Roberto de Arbrissello, ad conversionem monacharum damus; et simul cum ipsa molendinum nostrum de Ponzaio domino superscripto Roberto in alimoniam monacharum absolute et in perpetuum concedimus. Concedentibus ipsius Serræ fratribus Gauterio, Bernoino et filiis ipsius. Postea unus ex parentibus Robergæ monachæ Gerorius fecit calumniarum super idem donum; quod cum audivit domina Hersendis priorissa Fontis Ebraldi, Losdunum in curiam domni Gisleberti venit, in qua finita est calumnia illa. Testes sunt Gislebertus de Losduno. Alio filius ejus, Raginaudus, Bernoinus, et multi alii de fratribus Fontis Ebraudi, Lisiardus, Gauterius presbyter, Gosbertus de Bernezaio.

XXVI.

Fromondi de Novestolo donum.(DE LA MAINFERME, *Clypeus Fontis Ebraldi*, II, 378.)

Cum scriptum in Evangelio habeamus : *Misericordiam volo et non sacrificium*, nullus hominum derogare debet operi misericordiæ : quod fecit olim domnus Robertus de Arbrissel, primus frater et pater vestræ congregationis, et nos pariter fecimus domno Fromundo de Novestolo, de Hugone filio suo quondam occiso ad Guirchiam : quia ipse Fromundus et filius ejus, una omnes parentes ejus, mortem filii sui condonavrant illi qui occiderat. Paratis prius omnibus, in cœmeterio eum sepelevimus. Quapropter ipse Fromundus pro redemptione animi filii sui, et pro sua suorumque salute dedit ecclesiæ vestræ et vobis dimidium illud quod habebat ad Bremium, tam de censu villæ, quam de decima ecclesiæ, quam etiam de presbyteratu, quem tum tenebat Vitalis presbyter. Quam donationem et concessionem fecerunt Fromundus et filii ejus Iherus et Joffredus in capitulo vestro, præsentè Roberto abbate vestro, et videntibus canonicis, scilicet Guarino priore, Roberto sacrista. Adfuerunt autem quamplures laici, quorum nomina sunt hæc : Rainaldus, Allobrox, Henricus, filius ejus, et Suhardus de Rota.

XXVII.

Gaufredi Fulchredi donum de consuetudinibus curiæ de Rest.

(Ibid., p. 249.)

† Ego Gaufredus Fulchredus dono et concedo omnipotenti Deo, et domno Roberto de Arbrissello, ecclesiæ Fontis Evraudi, et sanctimonialibus ibidem Deo militantibus consuetudines meas curiæ de Rest, videlicet portum, et ipsius dominium et vinagia, etc., concedentibus uxore mea nomine Burgundia, ex cujus dote erat, atque Aimerico fratre meo, et sorore mea Joanna. Hujus sunt testes Lovellus de Daumerico, Bartholomæus de Bisai, Fulcoius Fessardus, Hardoinus de Vigneico, Paganus de Lucaico, Petrus Briant, Gauthierus de Monte Sorello, Ivo de Sesigneico, et Hernaldus de Sesignei, Frogerius de Creveico, Petrus de Menealne. Hoc autem donum factum est in capitulo piæ et justæ congregationis sanctimonialium coram Deo et sancta Maria genitrice ejus, in præsentia domni Roberti illarum patris piissimi. Hoc enim omnibus, quod Gaufridus Fulchreius hujus eleemosynæ dator existens, domno Roberto de Arbrissello, sanctimonialiumque subjecto conventui mandavit videlicet per Guillelmum de Rest præfectum suum hoc donum supradictum dare, et præsentibus confirmare absque dubio, pro animæ suæ parentumque suorum remedio, in præsentia domni Petri Pictaviensis episcopi, et Raineril capicerii, Petri de sancto Saturnino. Testes sunt Guillelmus de Rest, Ugo de Salmoniaco, Joannes Tiramuscum, Clarenaldus de Losduno, Rainaldus de Losduno, Normandus de Sancto Florentio.

Data, Ludovico regnante rege Francorum, Fulcone

A comite Andegavorum, Raynaldo Andegavensis præsule.

XXVIII.

Aimerici de Haia et Effredi fratris ejus aonum de molendino.

(Ibid., II, 241.)

† Nos Aimericus de Haia, Effredus frater meus, Deo omnipotenti, et domno Roberto de Arbrissello, feminisque religiosissimis de Fonte Evraudi in Dei nomine sibi suppositis molendinum de Ponchaio quiete tenendum concedimus : quod Gauterius de Clicone et Serra uxor sua sine omni calumnia in perpetuum eis dederant. Concessit etiam quidam miles meus Gauterius, qui hoc supradictum molendinum de me habebat, quem Fulco Andegavensium comes multum inde rogaverat. Videntibus et audientibus Fulcone Andegavensium comite, Chalone de Furnellis, Gaufredo de Claris Vallibus, Paganano fratre ejus, etc.

XXIX.

Aimonis Roselli donum de terra de Pociaco.

(Ibid., p. 242.)

† Ait Propheta : *Beatus qui intelligit super egenum et pauperem; in die mala liberabit eum Dominus.* Hujus igitur tantæ retributionis auctoritate securus, ego Aimo Rosellus, dono Deo, et concedo domno Roberto et sanctimonialium Fontis Evraudi congregationi ibi Deo humiliter servienti, alodium meum de Bociaco de Foris Trincheias, solum ac quietum omni tempore possidendum. Hujus autem doni affirmationem in manu dominæ Philippæ Pictaviensis comitissæ ad opus monacharum manu misi. Sub istorum virorum testimonio, Guillelmi de Miribello, Raginaudi de Pellento; ubi autem filii Aimonis Roselli hanc donationem concesserunt in præsentia Philippæ Pictaviensis comitissæ. Testes isti fuerunt, Burchardus de Chauriis Longus de Gastina, Puncius de Bellojoco.

XXX.

Aimerici de Castro Arraudi donum.

(Ibid., p. 241.)

Ego Aimericus, vicecomes de Castro Arraudi, domno Roberto ad monacharum sustentationem scilicet Fontis Evraudi in elemosynam mea froca quæ habeo ad molendinum de Bosco, cum omni integritate dono, et perpetualiter concedo. Videntibus istis, Beloto de Claris Vallibus, Raginaudo de Puellento. Post hæc autem Aimericus vicecomes, infra donum istud et Jarundam dono supradictis monialibus terram quatuor hobus excolendam, quod ut supra concesserunt Bosus frater meus, Joannes de Tuscha.

XXXI.

Charta Leogart et Adelaidis de quibusdam Petrariis concessis abbatiæ Fonti Ebraldi.

(Ibid., p. 241.)

Notum sit omnibus quod ego Leogart et uxor mea Eremburgis et Adelaidis de Riveria filia mea, Deo et sanctæ Mariæ, et domno Roberto et sanctimonialibus Fontis Evraudi cum aliis donis donavinus petram ad ecclesiam et ad omnes officinas faciendas.

Postea vero videntes crescere ecclesiam, et multiplicare religionem, crevimus donum de totis petra-riis, etc. Hujus rei sunt testes Girardus de Podio, Gofredus de Brezay. De fratribus, Andreas prior, Sainfredus de Cleia.

Data, regnante Ludovico Francorum rege, Fulcone Andegavensium comite, Radulpho Turonum archiepiscopo.

XXXII.

Basoini et Papini de Montibus donum de feodo.

(*Ibid.*, p. 243.)

Ego Basoinus filius Aimerici de Castello, et Papi-
nus de Montibus, et fratres mei, donamus et con-
cedimus Deo, et beatæ Mariæ, et domno Roberto de
Arbrissello, atque sanctimonialibus Fontis Evraudi
feodum quem habebamus ad Varens de Aimerico
Flocello pro remissione peccatorum nostrorum...
Hujus rei sunt testes, Aimericus Flocellus, Petrus
de Montecatorio, Aubertus de Sazai, Peloquinus
filius ejus, Aimericus de calcea, et alii.

Acta, Philippo Francorum rege, Guillelmo Aquita-
norum duce, Petro Pictavorum pontifice.

XXXIII.

Arvei Gionensis donum de consuetudinibus suis.

(*Ibid.*, p. 243.)

Ego Arveus Gionensis in remissionem peccato-
rum meorum condono sanctæ Mariæ de Fonte
Ebraudi in manu domni Roberti, si quid redditus
mihi contigerit de rebus suis, sive per terram meam,
sive per aquam transeuntibus. Insuper omnium re-
rum suarum me tutelam exhibeo. Hujus rei testes
sunt Affredus de Dunione, et Maheldus uxor ejus-
dem Arvei, et Gimo dapifer, et Hugo de Sancto Ve-
rano et Albericus de Burliaco, et domnus Aimericus
domni Roberti discipulus.

Hoc factum est Philippo rege regnante.

XXXIV.

*Fulchredi de Sancto Leodegario donum ad hospitium
construendum.*

(*Ibid.*, p. 246.)

Ego Fulchredus de Sancto Leodegario dono et
concedo Deo et beatæ Mariæ et sanctimonialibus
Fontis Evraudi in manu domni Roberti de Arbrissello
pro remissione animæ meæ et parentum meorum
Thuscam ad hospitium fratrum construendum, et
pratam: concedente filio meo Gaufrido. Hujus rei
sunt testes, Petrus Ottalanus, Cosbertus de Berna-
daico, Gaufridus de Cleia, Paganus de Chinone.

Data, Ludovico Francorum rege, Guillelmo Aquit-
anorum duce, Petro Pictavorum præsule.

XXXV.

*Gauterii de Montesorelli donum multiplex tribus
chartis contentum.*

(*Ibid.*, p. 247.)

Ego Gauterius de Montesorelli, dono Deo et beatæ
Mariæ, et Roberto de Arbrissello, et conventui reli-
giosarum mulierum, vigeriam meam, et omnes con-
suetudines omnis terræ, quam illi habent, vel ha-
bebunt ad Fontem Evraudi. et suis hominibus per

totam terram meam, et maxime in castello meo, et
per alias terras ubicunque consuetudines habeo de
omnibus mercariis et de omnibus passagiis. Con-
cedo etiam terram de Logiis et dono vigeriam et om-
nes consuetudines, quas ibi habeo, et quidquid ho-
mines dare voluerint, etc. Et hæc facio cum concessi-
one uxoris meæ Griseiæ, sub horum virorum tes-
timonio, Gaufridi Maumonii et Joannis fratris ejus
Gauterii de Gisonis, Gauterii de Poeria Marcoardi,
Gaufridi de Lineriis.

XXXVI.

Ejusdem donum alterum.

Ego Gauterius de Montesorelli et Guillelmus filius
meus, Deo et Sanctæ Mariæ de Fonte Ebraudi et
sanctimonialibus ibidem Deo servientibus, donamus
et in perpetuum concedimus piscatoriam aquam,
quæ ab hominibus dicitur Concha. Quæ quia de
dominio meo non erat, sed de feodo, dedi Fulcoio
Fissardi vicariam meam commutationem de Rivulo,
Roberto filio ejus equum meum. Præterea piscatio-
nem nostram donamus eisdem sanctimonialibus de
Reste in perpetuum possidendam. Hujus concessio-
nis testes existunt Petrus Guirchia, Guillelmus de
Tullegio, Ogerius de Sancto Martino, Petrus de
Jarreia.

Acta sunt hæc Ludovico Francorum rege, Ful-
cone Juniori Andegavensium comite, Petronilla pri-
ma Fontis Ebraudi abbatissa, Angardi priorissa.

XXXVII.

*Charta concessionis vallis Seguini in silva de Cadunio,
domno Roberto de Arbrissello.*

(*Ibid.*, p. 149.)

Ego Guillelmus de Biontio, et Alpaidis uxor mea,
filiis nostris concedentibus Guillelmo et Bertrando,
pro nostri nostrorumque salute immobiliter conce-
dimus Deo, et sanctæ Mariæ de Cadunio (*de Ca-
doun*) domnoque Roberto de Arbrissello, et servis
Dei medietatem unius mansi in silva, quæ Cadu-
niensis appellatur, et locum qui vallis Seguini nun-
cupatur. Concedimus etiam quidquid de prædicta
silva ejusdem loci ædificiis vel usui fuerit necessa-
rium. Damus præterea locum qui Bassa-Calderia
vocatur, etc. Eadem dona concessit Aldebertus comes
Petragoricensis; concessit similiter eodem die,
eisdem testibus, Guillelmo Petragoricensi episcopo,
Gerardo de Salis, Mainardo de Bainiaco, etc., quid-
quid in valle Seguini, Algerius de Moisdano, et Ar-
naldus de Monte-Incensio eorumque uxores dederant.
Postea firmaverunt apud Moisdanum coram domno
Roberto de Arbrissello, etc.

XXXVIII.

Girardi de Podio Brunello donum de Longo prato.

(*Ibid.*, p. 252.)

Ut a Domino misericordiam consequi valeamus,
ego Girardus de Podio Brunello et Aldeardis uxor
mea, nos magnis et gravibus peccatis aggravatos
esse cognoscentes, donamus et concedimus Deo, et
sanctæ Mariæ et domno Roberto et sanctimonialibus
Fontis Evraudi in perpetuum habere Longum Pra-

tum, et terram quæ est juxta idem pratium. Testes A Paganus filius Bernardi Pictavis, Benedictus frater Aimerici Evraudi, Guillelmus frater Segebrandi de Salmuro.

Actum est hoc tempore regis Ludovici Francorum, Guillelmi ducis Aquitanix, Petri Pictaviensis episcopi.

XXXIX.

Ejusdem donum molendini de Mortono.

(*Ibid.*)

Girardus ego divina communitioe communitus, et uxor mea Aldeardis, Raginaudus etiam Audiardus filius, damus et in perpetuum concedimus Deo et beatæ Mariæ, domno Roberto de Arbrissello et sanctimonialibus apud Fontem Ebraudi famulantibus, quidquid de nostro jure aut generis nostri habere videbamur in molendino de Mortono, quod est situm in jure Sancti Leodegarii de Losduno. Damus eis septem arpenta terræ, et tria pratorum, prope molendinum illud in manu domni Petri Pictaviensis episcopi, sig. Rainerii Capicerii, sig. Girardi, sig. Raginaudi, sig. Petri Pictaviensis episcopi. Testes sunt Rainerius capicerius, Petrus de S. Saturnino.

Acta charta regnante Ludovico rege Francorum, Fulcone Andegavorum comite, Petro Pictavorum episcopo existente.

XL.

Lamberti de Bono Oculo, et Stephani de Lineriis donum de Terra Plana.

(*Ibid.*, p. 254.)

Nos Lambertus de Bono Oculo, Stephanus de Lineriis, et filii nostri pro nostrorum peccatorum, parentumque nostrorum remissione domno Roberto, et ecclesiæ Fontis Ebraldi, et sanctimonialibus ibidem Deo servientibus, Terram Planam, quam ad vadum de Croallio usque modo tenuimus, tenendam et possidendam in perpetuum absolute donamus. Quorum donationem ego Petrus de Brisaico ex cujus feodo erat bono et libenti animo ex parte Domini Dei et mei totam ad integrum suprascriptis monachibus concedo, et insuper prata, ad Gadum de Croallio, et aream ad molendinum faciendum illis in argumentum, perpetualiter dono. Cujus rei testes sunt Richardus medicus, Petrus de Villa Coperia, Normandus de Chanzelis, Petrus filius majoris de Brisaico, Alboinus de Senecaico, Thomas de Marcaico Guillaumus de Luchiaco.

XLI.

Willelmi et Audeberti donum loci de Villa Salem.

(*Ibid.*, p. 139.)

Willelmus et Audebertus de Tremolia, qui prius medietatem Masi monachis Fontis Gombaudi dederant, post eremitis quibusdam, Gauffrido videlicet Gastinelli et Bertramno, in loco qui dicitur Villa Salem religiose viventibus dederunt. Hi autem prædicti ecclesiæ fratres formam conversationis religiosarum seminarum Fontis Ebraldi audientes, decreverunt ut locum suum et omnia in eodem loco acquisita prædictis sanctimonialibus darent et facerent, etc:

Donum hoc beatus Petrus Pictaviensis episcopus, tanquam capitalis et superior dominus, confirmavit. Ex archivo prioratus de Villa Salem. Petrus Dei gratia Pictaviensis episcopus, omnibus hanc chartulam inspecturis, salutem in Domino sempiternam. Nos autem prædictus episcopus tanquam capitalis et superior dominus, ad supplicationem et petitionem prædicti Audeberti militis, domini totius Castellaniæ de Tremolia et pertinentiarum ejusdem, omnia et singula supradicta pro nobis et successoribus nostris confirmavimus, etc., promittentes etiam Spiritu Dei ducti et charitatis affectu, quam erga ordinem Fontis Ebraudi habemus, tanquam capitalis et superior dominus pro nobis successoribusque nostris, omnia et singula supradicta religiosis garire, et defendere penitus contra omnes, etc. Hoc actum fuit in ecclesia Beati Petri Pictaviensis.

XLII.

Audeburgis de Monsterello donum terræ et bosci de Valle Suchart.

(*Ibid.*, p. 73.)

† Ego Audeburgis de Monsterello tam præsentibus quam futuris notum facio quod dono omnipotenti Deo et domno Roberto de Arbrissello, ecclesiæ Fontis Ebraldi, et sanctimonialibus ibidem Deo servientibus, pro animæ meæ parentumque meorum remedio, terram et boscum de Valle Suchart, imo et quidquid videbatur mihi possidere, cum duabus feminis, quas in ecclesia Fontis Ebraldi, sub sanctimoniali habitu Deo servire constitui. Hoc autem donum concesserunt filia mea nomine Mansella, et Odo filix meæ filius, etc. Hujus rei sunt testes Andreas de Prulleio, Archambaudus de Monsteriolo, Roginaldus de Brai, Michael de Chinon, Bodinus de Canda, et plures alii. Præsente domno Roberto de Arbrissello, et fratribus Huberto scriba, priore Andrea, etc., sororibus Petronilla priorissa, cum Agnete comitissa.

Facta, Ludovico Francorum rege, Fulcone Cœnomanensium comite, Audeberto (Hildeberto) Cœnomanensi episcopo.

XLIII.

Pagani de Miribello donum nemoris de Rareto.

(*Ibid.*, p. 256.)

Unusquisque eleemosynarum beneficiis orci sua relaxari facinora. Proinde ego Paganus de Miribello, ut meæ, uxorisque meæ, filiorumque meorum remittantur iniquitates, dono et concedo Deo et sanctæ Mariæ et sanctimonialibus Fontis Evraudi in manu domni Roberti de Arbrissello quamdam partem nemoris mei quod vocatur Raretum circa vallem Genebrosam... Et in hoc nemore, scilicet Rareto, do sanctæ Mariæ terram, duobus bobus excolendam duobus temporibus, et extra nemus damus tantumdem terræ. Do præterea unum junctum prati super Andrum. Hæc dona feci cum concessione Belutix uxoris meæ, et filiorum meorum Joannis, Gaufridi, Archambaudi, sub istis testibus, Garnerio

de Vilare, atque Hebone nepote Lebonis de sancto Michaelē.

Acta hæc charta, regnante Philippo rege, Radulpho Turonorum archiepiscopo, Fulcone Andegavorum comite.

XLIV.

Ejusdem Pagani donum de Casamentis.

(*Ibid.*)

Ego Paganus de Miribello dono et concedo Deo et beatæ Mariæ, et sanctimonialibus Fontis Evraudi in manu domni Roberti quidquid eis de omnibus Casamentis meis datum fuerit, ita absolute, ut non amplius mihi aut uxori meæ, aut filiis meis super hoc concessio requiratur. Hoc itaque concesserunt Be-
lutia uxor mea, et filii mei, Joannes, Gofridus, Archimbaudus. Testes sunt Garnerius de Vilareio,
Raimbaudus de Columbariis, Gauterius de Dreia,
Rainaudus de Aonia.

Acta, Philippo Francorum rege.

XLV.

Ogerii donum de terra in Verone.

(*Ibid.*)

Eleemosynas de nostris Christi pauperibus, ut ipsos apud summum judicem intercessores habeamus, erogemus. Ego igitur Ogerius et uxor mea, dedimus Deo et sanctæ Mariæ et domno Roberto de Arbrissello et sanctimonialibus Fontis Evraudi terram illam quam habebamus in Verone. Testes sunt Gosbertus de Morton, Gosbertus de Lochis. Hoc etiam
donum concessit Hugo de Gisois et filius suus
petitione nostra.

Testes Peloquinus de Nezi, Girardus de Corleum.

XLVI.

Marcuardi donum de quatuor prati ueris.

(*Ibid.*)

Donum pauperibus datum, totius honi remunerator Deus inremuneratum non præterit. Quapropter ego Marcuardus Malus monachus dono Deo et beatissimæ Mariæ et domno Roberto de Arbrissello, et sanctimonialibus Fontis Evraudi quatuor jugera prati juxta prata Gaufridi Mali Monachi in Campaneo. Istud donum concessit Bonus filius et uxor ejus Anneis. Istius doni sunt testes Gaufridus Malus Monachus, et Guarinus de Laval.

Acta, regnante Ludovico Francorum rege, Fulcone Andegavensium comite, Petro Pictavorum præsule.

XLVII.

Garsirii de Macheco donum de consuetudinibus Ligeris et maris.

(*Ibid.*, p. 250.)

Notum fieri volò quod ego Garsirius de Macheco dono Deo et beatissimæ Mariæ, et domno Roberto de Arbrissello, et sanctimonialibus de Fonte Ebraudi, omnes meas consuetudines Ligeris et maris ad pro-

prias res faciendas pauperibus Fontis Ebraudi. Quod donum supra dictum posuit super altare Sancti Benedicti, quæ ecclesia vocatur capella infirmorum. Hujus doni testes sunt Fulco Andegavensis comes, et Carbonellus de Sancto Michaelē, et Fulco de Daune.

Hoc donum datum est regnante Ludovico Francorum rege, Fulcone Andegavensium comite, Petro Pictavorum pontifice.

XLVIII.

Joannis Girbaldi donum de Portu de Chalcio.

(*Ibid.*)

Ego Joannes Girbaldi dono et concedo in perpetuum Deo et beatæ Mariæ, et sanctimonialibus apud Fontem Evraudi Deo famulantibus, pro animæ meæ et parentum meorum remedio, in manu domni Roberti de Arbrissello, portum de Chalcio, et totam terram, quam habeo juxta ripam, etc. Hersendis vero priorissa ex charitate dedit mihi pullum ex beneficiis prædictæ ecclesiæ. Testes sunt Allo frater meus, Hogerius de Sancto Martino, Girodus præpositus archiepiscopi Candotensis (1).

Et de fratribus loci Gaufridus de Cleia, Robertus de Valleia.

Acta, Ludovico Francorum rege, Fulcone Andegavensium comite, Radulpho Turonorum archiepiscopo.

XLIX.

Multiplex Ugonis Rigaudi aonum.

(*Ibid.*, p. 162.)

Ego Ugo Rigaudi dono Deo et domno Roberto, et Fontis Evraudi monachus sub regulari disciplina ibi viventibus, molendina quæ sunt in Briandia, et terram quam ibi habebam. Non post multos vero dies, Goslenus, nepos meus, Bernerius Chamelladus et uxor Gosleni eleemosynæ meæ beneficium calumniati sunt, terram scilicet et molendina; quæ quidem calumnia, divina disponente clementia, apud castrum Mirebelli in pace est definita: et ipsi calumniatores, quidquid ex jure suo clamabant in molendinis et in terra, domno Roberto et nominatis monachus concesserunt libere ac quiete omni tempore possidenda. Sub istorum testimonio, Petri Pictaviensis episcopi, Roberti de Arbrissello, Aimerici vicecomitis de Castello-Evraudi, Aimerici de Faia, Rainerii capellani, prioris Sancti Pauli de Cormeriaco, Hersendis priorissæ.

L.

Aimerici de Marilleio donum.

(*Ibid.*, p. 327.)

Ego Aimericus de Marilleio dono Deo et gloriæ suæ genitrici Mariæ unam meam filiam sub monacharum regulari disciplina sibi serviendam. Cum hac equidem filia mea dono domno Roberto et monachus Fontis Ebraudi quinque julla terræ in-

(1) Id est Turonensis. *Hic mentio fit archiepiscopi Candotensis*; Candotensis vero diocesis epistola tertia Sulpitii Severi ad Bassulam socrum suam: « Mar-

tinus igitur obitum suum longe antè præscivit. Interea causa exstitit, qua Candotensem diocesim visitaret. »

campo viridi, et hanc rectitudinem meam quam habeo in molendino de Comprigneio. Cujus doni concessores fuerunt Oda uxor mea, Archimbaudus de Melna, avunculus meus, Aremburgis, soror mea. Testes sunt Gauterius de Turonis, Josbertus de Verezia, Gauterius de Losduno, Gaufredus de Cleia, et Garinus de Tirnaio.

LI.

Frogerii Barbae donum.

(Ibid., p. 332.)

Ego Frogerius Barba fidelis dator, fideliter omnibus notum facio, quod molendinum meum de prato, et prata quæ ibi habebam, terram scilicet et Feodum Arraudi et Raimbaudi, quin potius feodum Petri Cheopelli, ipsius etiamque Besdum molendini domno Roberto, et monacharum novellæ plantationis Fontis Evraudi congregationi absolute perpetualiter habere concedo : ut duæ filiæ meæ in ecclesia Fontis Evraudi ad laudem divini nominis monachentur, etc. Sub audientia Aimerici vicecomitis de Castro Arraudi, Effredi de Borno, et aliorum.

LII.

Fulcoii Fessardi donum.

(Ibid.)

Ego Fulcoius Fessardi devoti Deo unam filiam, et gloriosæ genitrici ejus Mariæ, et domno Roberto sub monacharum regulari disciplina Deo Domino devotissime serviendam. Cum hac siquidem filia mea donavi sanctimonialibus Fontis Ebraudi terram in Borno, quatuor bobus duabus sationibus excolendam, et herbergementum in eadem terra, et boscum ad omnem earum necessitatem. Dedi etiam eis quatuor julla pratorum in Verone. Sub testimonio Ugonis, fratris mei, Eruaudi de Sessigneio, Odonis de Saumuro.

LIII.

Roberti Fessardi donum.

(Ibid., p. 333.)

Ego Robertus, quæcunque pater meus Fulcoius Fessardus, Deo et sanctæ Mariæ, et sanctimonialibus Fontis Evraudi donaverat, ex parte mea apud Fontem Evraudi omnia eis integerrime concedo in manu videlicet magistri Roberti, et Hersendis priorissæ. Testibus istis assistentibus, Gauterio Revello, Fulcoio, patre meo, et Maria, matre mea, et domina Petronilla.

Data, Ludovico Francorum rege regnante, Fulcone comite Andegavorum, Rainaudo Andegavensi pontifice.

LIV.

Multiolæ Petri Oblinci donum.

(Ibid., p. 214.)

Notum sit omnibus quod Petrus Oblinci deserens mundum, volens adhærere vitæ contemplativæ, monitis famuli Dei Roberti, ecclesiæ Fontis Ebraldi se tradidit : sequentemque partem hæreditatis in dono dedit prædictæ ecclesiæ, duos quartarios vinearum qui continentur in Bellocampo; et duas

partes terræ quæ continentur in eodem campo; et partem terræ quæ est in parochia Sancti Petri Poliniaci : et in prædicta parochia septem nummos Pictavensis monetæ censuales, etc. Auditores hujus doni Giraudus de Vilamoror, Petrus Fulcardus sacerdos, et Isimbertus Escoblat. Regnante Philippo rege in Francia atque Leodegario regente Bituricensis Ecclesiam.

LV.

Plurima plurimorum dona.

(Ibid., p. 261.)

Scriptum est : *Sicut aqua exstinguit ignem, ita elemosyna exstinguit peccatum.*

Quapropter ego Reginaldus de Pellento dono et concedo sanctimonialibus de Fonte Evraudi, pro salute animæ meæ et parentum meorum, per manum domni Roberti, terram duabus sationibus quatuor bobus excolendam. Simili modo, nos duo fratres, Chalo scilicet et Ugo de Vivona, donamus et concedimus eis terram quatuor bobus duobus temporibus in perpetuum excolendam. Eodem quippe modo ego Salomon de Castello Evraudi, nepos Viviani de Marigniac, dono ad quatuor boves terram, eo ipso Viviano concedente, et Joanne de Tuscha consanguine meo. Præter hæc supradicta dona, nos quatuor, scilicet, Raginaldus et Chalo, Ugo et Salomon donamus eis simul prata ad opus ducedecim boum, et de silvis tam viride quam siccum, quantum opus eis fuerit ad earum domos faciendas, sive quæcunque facere sibi voluerint. Testes sunt Aimericus vicecomes, Radulphus de Talniaco, Belotus de Claris Vallibus. Philippo Francorum rege regnante; Guillelmo Aquitanorum duce. Petro Pictaviensi episcopo.

LVI.

Roberti de Blodo donum de consuetudinibus suis.

(Ibid., p. 260.)

Ego Robertus de Blodo, pro animæ meæ, uxorisque meæ Hersendis et parentum meorum remedio, omnes consuetudines meas, quæ de terra mea, et aqua, et de omnibus meis rebus debent exire, dono et concedo omnipotenti Deo, et piæ Mariæ, et domno Roberto de Arbrissello, monialibus ejus Fontis Evraudi. Testes sunt Buccardus de Tavent, Simon de Bernezay, Uvillelmus medicus, abbatissa de Belomonte, Hubertus presbyter de Chinon.

Data, regnante Ludovico Francorum rege, Fulcone Andegavensium comite, Radulpho Turonorum archiepiscopo.

LVII.

Donum Raaulphi Barbotini, et aliorum baronum de nemore Agudella.

(Ibid., p. 250.)

Notum sit omnibus quod Radulphus Barbotini, et uxor ejus nomine Emperia, pro animæ suæ, et parentum suorum salute dederunt Deo et beatæ Mariæ, domnoque Roberto de Arbrissello, et sanctimonialibus ecclesiæ Fontis Ebraudi, quidquid habebant in nemore quod dicitur Agudella. Nec non et cæteri baro-

nes quidquid in eodem nemore habebant similiter A
sanctimonialibus prædictis dederunt, Benedictus Da-
vid, Aimericus de Bilzac, Ranulphus Tanat, Rigau-
dus de Berbezis, Reminundus Chaillac, et alii. Sub
horum testimonio Gofranni de Pirciaco, Ranulphi
de Milliaco, Petri de Grageria.

LVIII.

*Donum ejusdem.**(Ibid.)*

Per hanc chartulam notum fieri cupio quod ego
Galuanus de Camilliaco pro anima patris mei et ma-
tris meæ dono Deo, et beatæ Mariæ, et sanctimo-
nialibus ecclesiæ Fontis Ebraudi decimam molduræ
sex molendinorum, quæ sunt apud Chamilliicum.
Horum duorum donum factum est apud Chamilliicum
sub his testibus, Cotardo de Mauritania, Gau-
frido de Ver, Peloquino de Bellomonte, Uvillelmo
de Annetta. Donum vero decimæ aliorum quatuor
molendinorum factum est in manu Uvillelmi Fri-
tionis ejusdem castelli decani venerabilis, eo scilicet
intuitu, ut cum magister Ulgerius venerabilis Ande-
gavensium episcopus a Roma lætus redierit hoc do-
num in manu ejus confirmetur. Testes sunt Uvillel-
mus decanus de Chamilliico, Ponus decanus de
Chalonna, Gaufridus de Ver. Hoc donum concessit
Aalina, Galvani filia, præsentem Petronilla ecclesiæ
Fontis Ebraudi prima abbatissa. Hoc donum con-
cesserunt postea Gaufridus de Argentone, et Mar-
guarita, filia Galvani. Sub his testibus, Rainaldo de
Melo, Rainaldo de Sainzaico.

Acta charta regnante Ludovico Francorum rege; C
Fulcone Andegavensium comite, Ulgerio Andegavo-
rum pontifice.

LIX.

*Dominorum de Camilliico donum.**(Ibid.)*

Omnibus notum fieri volo quod ego Petrus de
Camilliico dono Deo et beatæ Mariæ et sanctimo-
nialibus Fontis Ebraudi per manum domni Roberti de
Arbrissello omnem illam consuetudinem laicæ, quam
in castello de Camilliico et extra castellum habe-
bam. Quæ consuetudo abusive decima vocatur. Con-
cedente filio meo Gauvannio, ut Deus misereatur
animæ meæ, et uxoris meæ et filiorum meorum.
Hujus doni testes sunt Hubertus de Campania, Bo-
rellus de Salmuro, Aimericus de Averio. D

Data, Ludovico Francorum rege, Fulcone comite
Andegavorum, Rainaudo Andegavensium præsule.

LX.

*Eblonis et Garnerii donum de terra apud Fontem
Archerium.**(Ibid., p. 246.)*

Notum sit omnibus quod Garnerius atque Eblo,
frater Garnerii, donant Deo et ecclesiæ Sanctæ Ma-
riæ, et domno Roberto de Arbrissello, et sanctimo-
nialibus Fontis Ebraudi tantum terræ arabilis, apud
Fontem Archerium, quantum viginti boves arare po-
terunt, atque prata, et boscum ad omnem sancti-
monialium ædificationem, uxoribus eorum conce-
dentibus, Petronilla scilicet atque Stephana, atque
filiis.

LXI.

*Peloquini de Insula Buchardi donum de consuetudi-
nibus suis.**(Ibid., p. 257.)*

Ego Pelloquinus de Insula Buchardi, omnes con-
suetudines meas omnium rerum sanctimonialibus
domni Roberti de Arbrissello, per aquam et per ter-
ram, quæ mihi videbantur habere, dono et concedo
pro Dei amore, etc. Testes sunt Bernerius de Cham-
pagnei, Burchardus de Tavent, Guillelmus medicus,
et abbatissa de Bellomonte.

Hoc autem scitote factum esse in porticu Sancti
Petri de Insula Buchardi. (In cujus templo Robertus
mox concionem habuerat.)

LXII.

*Charta prioratus ae Ursano ord. Fontis Ebraudi.**(Pavillon, Vie de Rob. d'Arbrissel, p. 556.)*

Adelardus de Castello Melano donat domno Ro-
berto de Arbrissello silvam quæ dicitur Grosboc, et
villam Ursan et terram planam cum molendino et
stagno, etc. Donum istud firmatum est in manu Leo-
degarii Bituricensis archiepiscopi.

LXIII.

*Charta ejusdem P. de Ursano.**(Ibid.)*

Ego F. Joannes Dolensis abbas et conventus fra-
trum mihi a Domino commissorum pro charitate
quam debemus, donamus ancillis Dei quæ Deo ser-
viunt apud Fontem Ebraudum sub magisterio domni
Roberti Herbrisselli querelam quam habemus in
ecclesia de mansionibus, et terram planam et bos-
cum de loco qui vocatur Ursan.

Actum hoc Dolis in capitulo, præsentem D. Leode-
gario archiepiscopo et eodem Roberto et clericis
suis.

LEODEGARIi BITURICENSIS

ORATIO DE B. ROBERTO DE ARBRISSELLO.

(Vide supra in Protegomenis, col. 1028.)